

CAPITOLUL I

Este dragostea o boală?

Ce este „normal“ într-o relație? Ca niciodată să nu-ți fi „pierdut mințile“ în cadrul ei? Să nu fi avut niciodată „nevoie“ de celălalt? Să nu te fi gândit niciodată la el sau ea în mod constant, obsesiv, zi și noapte? Să-ți păstrezi pofta de mâncare? Să nu îi simți lipsa atunci când este departe sau este plecat? Să menții o viață de cuplu fără valuri, fără istorie și riscuri?

Sau, poate, să-ți continui viața, „gestionând-o“ (un verb înfricoșător când vine vorba despre dragoste, nu?) în același mod ca înainte de întâlnire, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat?

În acest caz, s-ar considera „anormal“ să arzi de nerăbdare în așteptarea unui apel telefonic? Să petreci ore în șir, alegând între două rochii sau două cravate pentru a fi sigur că-i ești pe plac celuilalt? Să nu mai poți înghiți nici măcar o îmbucătură? Să întorci pe toate părțile cuvintele pe care le-ai fi putut spune, gesturile pe care le-ai fi putut face? Să dormi prost? Să aștepti sosirea poștașului ca pe cel de-al doilea Mesia? Să fugi până la gară. Să faci dragoste oriunde, oricând, să fii agitat? Să iubești până într-atât, încât să te transformi în altă persoană? Până în punctul în

care vezi cum ți se spulberă toate principiile, valorile și prioritățile? Într-atât, încât ajungi să pui totul la îndoială, chiar și părinții, chiar și copiii. Până într-acolo, încât ajungi să crezi că ai să-l iubești pe celălalt întreaga viață și că este adevărat acest lucru.

Cât despre pasiune, este ea un semn al vitalității, al unei bune stări de sănătate? Reprezintă oare dovada că știm să iubim? Sau, mai degrabă, demonstrează că există o nevroză care ne „lucrează” în secret? Psihanaliștii au păreri diferite referitor la această chestiune. Unii văd pasiunea drept o simplă hipertrofie a sentimentului amoros. Alții cred că ea nu are nimic de-a face cu dragostea și că ar fi o manifestare patologică, cu rădăcini în traume din copilărie, ce nu au fost încă scoase la iveală.

DOAR DACĂ LUCRURILE IES PROST...

Cum ai putea să faci o alegere tranșantă în privința acestei controversă? În orice caz, atunci când pasiunea aduce fericire, ea este văzută ca un miracol între doi oameni care știu cu adevărat să se iubească. Nu se poate vorbi despre dezechilibru decât atunci când lucrurile iau o întorsătură nefericită. Vorbim totuși despre aceleași simptome, aceeași obsesie, aceeași durere provocată de absența celuiilalt, de dependență.

Să luăm cazul lui Blandine. Fără a exagera câtuși de puțin, despre ea am putea spune că „iubește ca o nebună”. Nu a avut decât o singură relație în viața ei, și anume cu Ergun. S-au cunoscut prin corespondență. Ea era studentă, franțuzoaică, iar el student turc. Fiecare voia să învețe limba celuiilalt și, cum o organizație franco-turcă le-a înlesnit întâlnirea, cei doi au început să-și scrie reciproc scrisori pseudointelectuale, de genul acelor pe care le place studenților de la Litere să le scrie. Făceau schimb

de opinii în privința unor subiecte, cum ar fi politica, filosofia, propriile lor familii, obiceiurile specifice țărilor de origine, în cadrul unor scrisori pompoase și impersonale, care se voiau a fi profunde. Însă subiectul dragoste nu era atins niciodată.

Era vrăjită de cultura pe care tânărul bărbat o etala cu ingeni-ozitate, cu scopul de a o ului. Cât despre el, o găsea fermecătoare, doar că puțin sentimentală și lipsită de „conștiință politică“. Doi ani mai târziu, Ergun sosește pentru prima oară în Franța. Destinația: Paris. Blandine se întâlnește cu el, iar atracția dintre cei doi este instantanee, fulgerătoare! Tânărul nu îi spusese că este blond cu ochi verzi. Ea cade în mrejele chipeșului bărbat din Anatolia, care se întoarce în patria sa, după ce petrece un sejur în timpul căruia vizitează câteva locuri și flirtează din plin. Blandine însă nu mai mănâncă, nu doarme bine, petrece ore întregi visând sau plângând, în timp ce ascultă Schubert, „Tânăra și moartea“. Părinții săi ajung să creadă despre ea că este anorexică.

Fata scrie și câteva scrisori protocolare, începându-le pe toate cu „Dragă Ergun“, la care el îi răspunde pe același ton: „Dragă Blandine...“.

Trecând peste peripețiile amoroase ale celor doi, ajungem la momentul actual: sunt căsătoriți de douăzeci și opt de ani și sunt de nedespărțit. Văzându-i, ți-ar fi imposibil să crezi că formează tipul acela de cuplu „cu vechime“. Se țin de mână, se devorează din priviri, fiecare simte lipsa celuilalt atunci când se află departe unul de altul. Nu trece nicio singură zi fără ca atât unul, CĂT ȘI celălalt, să prezinte partenerului măcar o mică atenție: o floare, o sarcină dusă la bun sfârșit, fie de Ergun, fie de Blandine, o invitație-surpriză, o cină la un nou restaurant. Dacă n-ar fi atât de fericiți, ar fi aproape agasați pentru toți cei care au la activ

două divorțuri, trei despărțiri, zece tentative amoroase, chinuitoare și zadarnice, care s-au lăsat cu nemărginită singurătate, la final.

„NEVROZA“ NOASTRĂ NU ARE LA BAZĂ O IUBIRE PREA PUTERNICĂ, CI... PREA RAPIDĂ

Iată cum ar arăta o așa-zisă pasiune „sănătoasă“, mărturie a unei „simple hipertrofii a sentimentului amoros“. Să trecem acum la genul acela de pasiune pe care am desemna-o ca fiind „nesănătoasă“, însemnând acea pasiune nevrotică și revelatoare a unui traumatism din copilărie, nedetectat încă.

Să luăm cazul lui Blandine. Fără a exagera câtuși de puțin, despre ea am putea spune că „iubește ca o nebună“. Nu a avut decât o singură relație întreaga ei viață, și anume cu Ergun...

Da, ați citit corect. Vorbim despre aceeași poveste. Cei doi s-au văzut, s-au cunoscut, iar ea l-a ascultat pe Schubert. S-au iubit. S-au gândit să se căsătorească, dar familia tânărului s-a opus mariajului acestuia cu o tânără din străinătate. Diploma lui Ergun nu era recunoscută în Franța, iar el nu avea niciun loc de muncă. Nu l-a lăsat inima să-și înfrunte mama cea dragă și nici pe adoratul său tată. Povara legăturilor familiale era mai grea la Istanbul decât la Paris, așa că a ales să rămână pe plaiurile natale.

Blandine i-a scris scrisori desperate: „Dragul meu Ergun,“ la care el i-a răspuns pe același ton: „Dragă Blandine, ...“. Fiecare dintre ei a trebuit să repete anul de studii la facultate. Ea a slăbit atât de mult, încât până și medicii ajunseseră să creadă despre ea că este anorexică. Luni de zile, nimic nu i-a putut distra gândul de la iubirea ei. Mai avea puțin și murea de inimă rea. Zece

ani mai târziu, ea a întâlnit un bărbat cu care s-a și căsătorit. Și-a găsit un loc de muncă, a făcut copii, dar în secret continuă să-l iubească pe Ergun, turcul ei blond cu ochi verzi, marea dragoste a vieții ei, cel pe care n-are să-l poată uita niciodată.

Pasiunea, fie că este o sursă de fericire sau devine devastatoare, este, mai presus de orice, o chestiune de temperament pasional. Ca să te bucuri de pe urma ei (sau, dimpotrivă, să suferi din cauza acesteia) este nevoie de un caracter integru și luptător, impulsiv și pozitiv, incapabil să-și imagineze răul, dar perfect capabil să inventeze un viitor, să îl viseze, să îl creeze pe baza unor frânturi ale prezentului. N-ar trebui să vedem pasiunea ca pe o slăbiciune, ci ca pe modalitatea de exprimare a unui temperament de foc, ce ne conduce către ființe și lucruri, determinându-ne să mușcăm cu toată gura din această felie de viață.

Este nevoie de o energie deosebită pentru a iubi. Este o comoară ce trebuie păstrată, întrucât greșeala noastră (ori nevroza, în cazul în care este vorba despre așa ceva) nu este că iubim prea mult, ci prea rapid. Dacă nu ne acordăm răgazul necesar pentru a afla despre ce este vorba și a înțelege la ce trebuie să ne așteptăm, nu suntem decât niște imprudenți, care se avântă în necunoscut, cu capetele plecate. Când iubim, manifestăm adorație. Iubim cu totul, fără precauție și fără calcule prealabile.

Ar fi mare păcat să vrem să stingem această flăcără care ne însuflețește: ea constituie, de fapt, bogăția noastră. În schimb, putem încerca să o temperăm cu puțin mai multă rațiune, evaluând lucid situația, în fiecare etapă a iubirii. Până și pasiunea se construiește cărămidă cu cărămidă, iar rezultatul final, fie că este unul fericit sau mai puțin fericit, nu depinde doar de noi. Deznodământul este determinat de intervenția anturajului, a co-

piilor, a familiei și, mai presus de toate, a partenerului, care poate accepta ori refuza, într-un moment sau altul, să ne acompanieze în derularea visurilor noastre de iubire. În cazul unei pasiuni fericite, partenerul ne urmează pe toată durata vieții. În cazul uneia tragice, acesta ne părăsește undeva, pe parcurs. Aceasta ar fi singura diferență.

Mitul dragostei fulgerătoare ne-a făcut mereu să credem că nu există decât o singură persoană pe lume care ni se potrivește, și că o vom recunoaște (exclamând „El este!” sau „Ea este!”) imediat și definitiv. Cu toate acestea, anchetele derulate de sociologul italian Francesco Alberoni demonstrează că dragostea la prima vedere există, însă aceasta nu cade din cer. O preced desule explorări amoroase, în timpul cărora ne-am manifestat înclinația către o persoană sau alta. Trebuie doar să ne aducem aminte, cu siguranță am fost „impresionați”, în mod repetat, în viața noastră de către cineva, în sensul propriu al cuvântului. Am simțit că s-ar fi putut „țese” ceva între noi și un anume bărbat sau o anume femeie, însă fiecare și-a văzut mai departe de drumul său. N-am rămas decât cu amintirea acelei uluiri de moment, apoi cu estomparea treptată a acestei iubiri, ce s-ar fi putut naște, dar care s-a îndepărtat, tot așa de repede și discret, precum un fluture în noapte.

Francesco Alberoni arată și că istoria dragostei la prima vedere este, de fapt, o reconstituire ulterioară a poveștii noastre de dragoste. În felul acesta ne creionăm legenda propriului cuplu, cu toată că, în realitate, dragostea este un proces progresiv, ce rămâne reversibil pentru multă vreme, altfel spus, ușor de întrerupt, fără a exista o suferință prea mare.